

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu priporoča tvrdka

Dragotin Hribar v Ljubljani.

Še enkrat — razstava risarij v Zagrebu.

Kakor zbudi vsaka »novotarija« mnogo zanimanja in razburjenja, takisto je izvajala znana razstava risarij moderne struje, ki jo je priredilo »Hrvatsko društvo za unapredjenje uzgoja« v Zagrebu meseca prosinca t. l., mnogo navdušenja, a tudi mnogo odpora. In temu se ne smemo čuditi! Zakaj dobi se pač mnogo odstotkov ljudi tudi med izobraženci, ki se krčevito branijo vsake »novotarije« — ali zaradi prirojene konservativnosti ali pa zaradi hudomušnosti in nevoščljivosti, ker slučajno ta »novotarija« ni zrastle na njih zelniku. — Med hrvaškim učiteljstvom se je vnel precej rezek boj — seveda samo peresni — zaradi te razstave. Tu pro, tam kontra. In v ta boj so hote zapletli tudi pisca teh vrstic.

Kakor znano, se je pisec teh vrstic udeležil te razstave edino le iz tega vzroka, da pokaže svetu, da se tudi slov. šolstvo v kljub razvpitemu nazadovanju modernizuje in da koraka v kljub raznim cokoljam vendar krepko naprej. Znano je dalje, da je »Učit. Tov.« objavil oceno o tej razstavi — menda v svoji 5. številki — in da se je poročevalec čisto po nepotrebnem zadel v pisca teh vrstic kot edinega slov. razstavljalca. Znano je dalje, da je moral napadenec na to oceno odgovoriti, kakor je to bilo primerno.

Pisec teh vrstic pa niti mislil ni, da bo njegov odgovor (v 6. številki »Učit. Tov.«) porabil hrvaški kolega proti hrvaškemu kolegi kot bojno sredstvo. V boljšo informacijo podajamo cenjenim bralkam in bralcem doslovno notico, ki jo je objavil iz peresa tovariša P.-a znani list »Hrvatstvo«*) v svoji 78. številki z dne 5. aprila t. l.:

Za ilustracijo bubnjarsko-izložbene pedagogije. Tu nedavno počeo je jednom na mesec izlaziti u Zagrebu nekakav tobože »pezove bubanj«, ili — kao što u Sriemu kažu — doboš. Sporedna je stvar, tko taj doboš tegli i tko ga tura, pa tko sve udara o njega, i kud se — po kojim sokacima — »hauziraju« s njim. Isto nas tako ne zanima, kako će dugo trajati to tegljenje i turanje, udaranje i hauziranje. Kažu neki doduše pod sigurno, da bi s obzirom na osobitu vrstu kože mogao biti dugovječan, pa da se ne će doderati, nego da će pući od nemoćna jada, kako se ono u narodnoj pjesmi veli: »na tri polovine«. No to su gatanja, za koje je najbolje počekati, da ih vrijeme potvrdi ili ne potvrdi.

A što se bubnja i »popularizuje«? Svašta! Potraje li ovako, ne će se ni jedan ozbiljniji i triezniji učitelj usuditi ni da bogu krajcaru pred svietom udieli; jer zateče li ga u tome poslu kršćanskoga milosrdja kakav »moderni« pedagog smjera bubnjarsko-izložbenoga, eto mu par dana himne u zagrebačkom bubnju oliti dobožu. No bubanj je tako glasan i bubnjari su toliko agilni, da je Macedonija za oboje njih premalena. Odoše u — Kranjsku. U posljednjem broju »bubnja« naviešta

*) Ta list stremlji za istimi smotri kakor naš »prijatelj« »Slovenec«.

dagožki« listić sa zvučnim imenom »Preporod«,**) a trebalo bi, da se

**) List je urejevan jako srečno.

se eno Evropi (a po svoj prilici i drugim kontinentima), da vriedni slovenski učitelj iz D. Logatca g. J. Šega »sav materijal za moderno risanje kupuje iz vlastitoga džepa«. Ta je viest uzeta iz »Učit. Tovariša« (br. 6. o. g.) i to iz članka, što ga je g. Šega kao »nekoliko odgovora« priobčio s nadpisom: »Razstava risarij v Zagrebu«. Mi tu izjavu g. Šegi doduše nikako ne zamjeramo, jer je bio — kao što ćemo pokazati — ružno napadnut, a u takvu je slučaju sasvim dopušteno i sasvim pravедno, da čovjek o svojoj mucu i žrtvi kaže poštnu rieč. Ali zašto gospoda bubnjari (oliti dobošari) nisu objavili, da gosp. Šega u tom članku onu glasovitu i razbubnjatu na sve kraje izložbu učeničkih risarija drži nečim — blago rečeno — vrlo nesolidnim, premda je i sam sudjelovao svojim izložcima? Konstatovavši g. Šega naime, da su izložbaši svakojako izpremiešali risarije sviju skola (pučkih, obrtničkih, građanskih, srednjih i t. d.), piše ovo: »Ako se zmešaju kategorije vseh šol skupaj, dobi obiskovalec lajik pač jako ugodno sodbo o rastavi, ker je urejena prav umetniško, a obiskovalec pedagog, ki ga zanima v prvi vrsti razstava s pedagoškega, a v drugi vrsti z umetniškega stališča, ponese iz te razstave ves drugačen pojem«. Blagim riečima kazano je tuj, da su tu zagrebačku izložbu neki herosi uredili načinom, da zavaravaju i obsjene ne samo lajike, nego i stručnjake. No da bude ironija podpuna, g. Šega pod zvjezdicom napominje, da je taj njegov nazor (o »solidnom« uredjenju izložbe) »pritrđil tudi duša vse razstave, gospod tovariš Tomašić« (onaj »zlameliti« iz Trnja). I »Duša rastave« da po mogućnosti još pridonese k solidnom karakteru njenu potvorila je takodjer g. Šegu, da je kod njegovih risarija »mnogo pomogal učitelj učencem«, ali ga je g. Šega junački pozvao na lice mjesta, da se uvjeri, kako ipak — blago rečeno — ta potvora ne stoji. (Dragi gospodine Šega, zovite ga ako hoćete i tri puta, ali za Boga nemojte, da putuje k Vama u Dolnji Logatec o svom trošku; jer tko će ga podnieti?) — Napokon u rečenom članku napominje g. Šega, da je čitao i proučavao mnogo autora o »modernom crtanju«, ali — kaže — »pri vseh sem pa naletel na neko značilno dejstvo, da nimata skoraj dva enakih misli, kar je menda najboljši dokaz, da nimamo v tej struji še pravih tal, temveč da izkušajo vsi zagovorniki si pridobiti nekako trdnih tal tako, kakor oni človek, ki je po nesreči zabredel v močvirje«...

Eto dakle nekoga s visoke planine, na koju se iznad običnih »kramara« u mašti svojoj popeo o svom trošku — eto ga, bogca, ne u Trnju, nego u močvari. »Zabredel je v močvirje«.

Bubanj kao bubanj udara doduše u ratnu notu, ali nema rata. To je bubanj komedijaški za sekser ulaznine.

P.

G. tovariš P. naj bo prepričan da so take polemike nedostojne dostojnih mož. Take polemike izviraio ali iz osebne mržnje ali pa iz preomejenega duševnoga obzorja in take polemike ne bodo ovirale prav nič razvoja novim idejam, ki prodirajo sicer počasi, a sigurno v šolstvo.

G. tovariš P. je primero o »močvirju« prav okorno porabil proti tovarišu Iv. Tomašiću. S tem, da sem porabil pri svojem odgovoru priliko o močvirju, sem hotel le pribiti dejstvo, da se ves pouk na šolah sploh ne bo dal nikdar uravnati po strogo predpisanih normah, zakaj materijal ki ga ima šola izobraziti, je živ, in ta beseda pove vse. Oni »pedagogi«, ki menijo, da se bo dal šolski pouk utesniti v pogotovih načelih prikrojeni tirsole »pseudopedagogi« ki ne poznajo ali človeške duše ali so pa nekaki ignoranti dušeslovja in njegovih zakonov.

Ako hoćemo privesti šolstvo res do one stopnje, da bomo lahko rekli: šola odgovarja svojim zahtevam, uvedimo v naše pripravnice već, već, već dušeslovja v materinem jeziku.

Gosp. tovarišu Iv. Tomašiću pa naj take polemike ne kratijo spanja, zakaj prihodnost bo vedela šele ceniti zasluge, ki si jih je pridobio na polju modernoga risanja. Le krepko naprej!

Ivan Šega.